

VENTA

30 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 cèntims

SUSCRIPCIÓ

ESPAÑA
Un trimestre 1 pesseta

EXTRANJER
Un trimestre 2 pessetas

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

RETALLS

Mostruari de la Abissinia, pels poms de la escala d'honor que fan a la Casa gran.

Ali-Baba-ben-Morrut està pròxim a arribar als dominis del Califa Mahomet-Rius, sent portador d'una escombra elaborada per las odaliscas de Cuca-tita y destinada a la limpeza de certa basseta que s'instalarà ab molt bombo y campanillas.

•Y dijo el duque, golpeándose cualquier cosa con desesperación:—Jamás, jamás, jamás volverá a ensarronarme ningún Horel en remojo y con vistas a los... cuatros terrestres y buñuelos maritimos que flotan por la nauseabunda superficie!...•

Lo digníssim Tarròsgrot, President de la Protectora d'animals, enviat exprés de Noscou pera estudiar la nova especie de municipals ab tres llenguas.

Una Exposició dintre d'un altra.

Lo gladiador Nas Didal, inagurarà la sèrie d'espectacles fent pinyas ab lo lleó mes fiero de la colecció Redenbach.

LAS ESCOLAS LAICAS

Ningú ignora la imprudentíssima guerra que l'clero espanyol té declarada a las escuelas laicas, com també sap tothom que l'element liberal de nostra patria es lo primer propagador y l' sostenedor incansable d'aquesta civilisadora institució.

Si no hagües sigut més que la guerra clerical lo que hagües tingut de vence la ensenyansa laica, trobant en cambi propicis tots los elements que li tenen de ser adictes, a bon segur que molt més brillant fora l' present de las citadas escuelas, a pesar d' estar ja prou arreladas y ben-sostingudas en molísimas poblacions.

Mes la indiferencia de molts, l' aïllament de gran part d'aquestas escuelas, y lo imprudent d' una organissació que s' intenta apoderar de ellas implantant un sistema absolutista allí abont tenia de ser tot altament liberal y democràtic, ha fet conservar un buyt al entorn de tal institució, buyt que inevitablement té de omplirse quan los amichs de la ensenyansa laica, donantse bon compte de son estat, traicin de reconstituir y edificar sobre sólidas bases una organissació d' escuelas laicas que, a la vegada que grandios motiu d' estimul personal y actu centro de propaganda, estigui del tot cuberta dels atechs d' ambicions personals, no aixecat idols, pre-ilecencias, ni direccions de aquellas que després se fan los amos d' alló que no més tioldian de serne los fideles servidors.

A tal objecte, posats ja d' acort varios centres d' ensenyansa laica, alguns periódichs y altres corporacions de caràcter lliure pensador, se tracta de convocar próximament en aquesta capital un Congrés de tots aquestos elements, a fi de constituir una Federació espanyola de escuelas laicas baix lo principi de la més absoluta autonomia individual y colectiva de tosas las individualitats y entitats que s' adherixin a tal pensament.

Escrimentats molts amichs de la ensenyansa laica pels resultats obtinguts en la organissació absoluta del Sr. G. barró, que s' assemblava a una monarquia hereditaria per supeditarse tot a un president inamovible, indiscutible e irresponsable; convenisus ja de que las tiranias ni al engròs ni a la menuda poden subsistir, y que son tant més veigonyosas quan més estan tovingudas o toleradas per gent d' ideas liberals; y per altra part tenint en compte que tota idea necessita de la asociació dels que la professan pera portarla a la practica, y lo que es fill de la Llibertat sols en miy d' un sistema liberal pot trobar font de vida ingotable, ha bastat que s' iniciés lo pensament de la nova organissació liberal y autonómica de la ensenyansa laica pera que tots l' acceptessin ab entusiasme, constituintse desseguida una comissió organissadora encarregada de fer los primers treballs y presontarllus a la aprobació de tosas las entitats a quinas interesan las escuelas laicas, y convocantse l' Congrés d' Amichs de la Ensenyansa laica pel proxím Setembre en que s' podrán aprofitar los rebaxas dels preus dels trens ab motiu de la Expositió Universal próxima a inaugurarse.

Com nos ha capigut la honra de ser dels iniciadors d' aquesta idea, y pensém ocuparnos en próxims números, deixem per avuy la tasca després d' apuntar lo pensament, y en posteriors articles desenrollarem lo plan de la futura federació, que no dubiém merxera l' aplausos de tots los amichs de la emancipació de la conciencia humana.

LA GRAN PLANXA

Los ensotants de la Junta del Hospital que prohiben las representacions de Serafina la Devota acaban d' emportarsen un miquel de calitat superior.

No aventint-e la Empresa a la prohibició seca y petada del drama aludit, logrà que la Junta del Hospital acceptés la idea de sometre l' filllo de l' prohibició a un Jurat que s' nomenaria ad hoc per abduas parts, y que ell determinaria si Serafina la Devota es ó no obra immoral, en quin cas afirmatiu quedarian suspesas las representacions en lo Teatro Principal, y en cas negatiu continuarian lluirement.

Donchs be, lo Jurat ha determinat que l' dra-

ms no té res d' immoral, com ja sabia tothom, puig que es molt diferenta cosa la immoralitat que l' atacar la hipocresia.

A conseqüencia de tal resolució lo diumenje passat torna a posarse en escena en nostre Teatro Principal Serafina la Devota, omplint lo públich tot lo colisseu y fent una entusiasta ovació a la companyia, que moltas vegadas tingué que presentarse en escens a rebre ls aplausos del públich.

«Qui no vol caldre tres tasses,» aixó li ha passat a la cósticla Junta del Hospital, que, si los capis d' escarmantar, un altre dia procuraria posar los peus més plans en materias e prohibicions.

Nosaltres felicitem al empresari Sr. Palencia per haverne sortit ab la seva, y al públich liberal barceloni que ab sa actitud ha contribuít no poch a que pogüem seguir saborejant la preciosa creació de Sardou que tan be posa de relieu las malas passions de la gent tan hipócrita com fanatica.

CARTAS DE FORA

Sallent 20 Abril 1888.

Amich Director: Sibent per conducte fidediga que tingu lo dimonis al cos y que os agrada molt saber las extraordinariencias del extraordinaríssim y ensucrat rector d' aquesta vila doctor Joseph Escarot, vaig a fervos vint céntims de la materia que ns ha proporcionat pera son endiablant periódich.

Segons se diu públicament, no poguent lo furós doctor menjar cosa ensucrada, porque sent ja vell li farta mal de cixal, las ha emprés en hureselas ab los noys de la doctrina, despatxant de cala missa a tots los que sab que van a la escola laica.

A un noy que aná a dir la doctrina, y que demostrá sabella millor que l' mateix Pep de vant del tribunal de Manresa, lo tregué a crits dihentli que era un condemnat el y sos pares, al saber que anava a la escola laica.

Fa dos ó tres dias també tregué a varios noys de la doctrina pel mateix delictu, dihentlos que no ls donaria l' primer reparto de rodas de molí si no anavan sos pares a demanarli perdó.

Si s' haurá figurat aquest papantats que té poder pera perdonar als demés quan ell no sab conveirse a si mateix?

Pobre Pep dels morros de sucre, quins desdenyas suficixes en aquesta vall de llágrimas!

Res més per avuy. Disposi de son invariable amich y company d' intern

VALERI DEL ULL.

Picamoixons 22 Abril 1888.

Endiablant Director: Fa unas tres semanas van vindre a aquest pobl una obrers en comissió de propaganda, donant una reunió pública pera fomentar la asociació. Los companys que ferén us de la prauala se portaren molt be, essent li la asociació pera tots los fins de la vida humana, y recomenant la instrucció, la moralitat y l' respecte a tothom.

Donchs be, a pesar d' haver observat tan digna y recomen-bie conducta, lo nostre ruch negre, rabios tó vegada de que s' hagi constituít a conseqüencia de tal acte una societat obrera que ell no podrá dominar, lo diumenje següent las empenque desde la menjadora mistica contra tots los que assistiren a aquella reunió, ab una eloqüencia més carcamal y furiosa que la d' un cabecilla en derrota. Comensa a missa primera a vomitar pestes e insults per aquell reconsegurada boca, y continua lo mistich vomit fins al cap-de-munt en la missa major. Digué que la que s' havia format era una societat secreta pera assassinar als amos y al clero, com n' era un exemple lo fet del cura Merino. Ja li dich jo que l' comparar las societats obreras ab l' assessi capilla Merino, es una barbaritat que no més pot acudir a un tanoca que parli en comissió del esperit sant. Parlá de panyals que s' posan a la mà dels que s' associen, y del mo to que s' designa la víctima que s' té d' assassinar. Vamós, que a la iglesia semblava que s' hi fes una comedia del O'león, d' aquellias que fins hi matan l' apuntador.

Los masons també sostiren de la boca del reverent tan insultats com los obrers de la reunió; havent fet tan insultadoras predicas una

gran propaganda en favor dels liberals y contra los ilanuts, porque fins lo més tonto ha comprés quin calere pot tenir lo ja... cerdot que dispara tals escopetadas contra l' senit comú.

La societat obrera va protestar de tals insults dirigintse als periódichs socialistas. Molts altres particulars estan que bufan d' indignació contra l' predicayre. Jo no soch de la seva opinió. Quan una persona prova que está tocada del bolet, lo millor es compadixeli, y si tant ab sas x'implenas amohina, ó se li segueix la broma cridantli ¡póltall! ¡va caure! y ¡se setje! ó se l' espavilla tirantli uns quants troncos al ciatell sense ferli gayre mal.

Aixó es lo que convé al balader de Picamoixons, y quin infalible remey aconsella a son piadó auditori

PEP DE LA BOYRA

Cornellá 22 Abril 1888.

Molt senyor meu: Sabrá que l' Rector mossen Diguemho aixis, com de costum de cada festa, en lo peu de la tauja que cada dia fa beguda sens convidar a ningú, fora matarlo que no pogües barbatejar contra la Cooperativa y la escola laica que sosté, calumiant ab forta manera las dolentas doctrinas que diu que ensenyen, excomunicant y malechiat a ne ls que hi van a comprar certs articles que en dita societat venen; y tant sempre repicxi lo mateix que no té altra missió que procurar criar odis, rencors y mantenir malicias familiars, porque de tots aquestos mals, mantenintlos, ne gosa.

Després, durant lo temps d' anar, com de costum, a la gabia secreta per dexarhi ls pecats, certas mares que tenen fillas d' una edad de primer pel, las observaren lo dia que anavan a confessar de que no anessen ab lo vicari Joan misco, pero si ab lo rector mossen Diguemho aixis; deurian opinar ó saber certas mares, que sent més jove en Joanet misco, la seva manera de confessar podria enterarias de cosas que no saben. Jo per mi fora de parer de no ferlas anar ni ab l' un ni ab l' altre per millor assegurar-nen.

Després sabrá que la novellada de noys y noyas ha pres la primera becada mistica com costum de cada any y mossen Diguemho aixis aquest any ha posat un arbitre que no havim vist may en aquest pobl, de que cada un portés un ciri, y qui no vo'gués portar ciri, en metélich porti dos rals; no sé si n' han quedat geyres que no l' hagin complet; si per cas son poch, y no més pel que dirán.

Després a las noyas ha procurat fer molts escarfos pera ferlas ligas de la María; no sé si n' ha arreplegat cap; fentlas entendre que farien la vergonya a las grans porque van al ball, café y Teatro, y que ellas prometarian no anarhi, encara crech menos que n' haurá arreplegat cap. A la part de noys, los volia fer llusos en contraris, y també crech que l' his haurá quedat ell mistich, temente cum ja ls deya que com estarian llestos no se'n recordarian més.

J. DEL H.

LOS ENSOTANTS

(Música dels Rats de la Gran Via)
Extotant 1.º - Noch rector de parroquia.
2.º - 3.º - Y 10.º canonje.
4.º - 5.º - Y 10.º vicari.
Los tres
Quan los carlins s' arriexen a la montanya, fuerén parit desseguida de tal calayna.

Exposició 1.ª — Prediquem en la trona.
2.ª — El bon exemple.
3.ª — Però ja l'altres.

Les tres

Fem que ningú llegirà La Tramontana, perquè volen que s'obridi sempre la llana de moltes carreres; cridar moltes panxes y que 'ns vingin darrera. Ilevall la senyora portar-ne 'l treball; aqueixte es la vida del gran cleri ruc.

Quan no sabem de quin modo hem de guanyar 'ls passaus, fem tres ó quatre contras; de pelegonacions.

No hi ha que 'ns afani en sé espavilar, per guanyar passaus y anar ben mudats. Y la cosa bona es que no 'ns casem; no menjem dona, y ab la majordona fem lo que voldem.

Corn de feligresos

Aquest es l'empleu que volen donarnos, mirar si la dona pot fer donar, fer que mil families vianen malament; aixís ells emplen tot lo seu talent.

Enotauats

Al confessorial soltem fer conquestes y disfrazem sempre de molt bones vides.

Algunes vegades nos havem trobat quatre garantides molt ben mesurades, per ser descarats.

Tanquins.

ESPECTACLES

PRINCIPAL.—En la empenjada batalla revivida entre 'ls devots de la Junta del Hospital y l'esperansa de aquest teatro Sr. Valencia, ha triuntat per fi aquest últim y ab ell tots los amonics al vri del teatro.

En aquest interm-dí s'ha posat en escena per primera vegada en aquesta temporada Las tres Jaquecas, comedia ja coneguda de moltes agraules llegades per lo qual existim ferne exempt. Un descompnyo molt acusatant la companyia del Sr. Valencia.

La pròxim dilluns, dia 30, donarà la primera de las quatre representacions que 'e que donar en aquesta teatro la celebre artista Sarah Bernat.

LIGEO.—Seguieren los concertos vocals é instrumentals a la direcció del Sr. Guals, fent la distinció dels amonics al diuino arte, que duenten més de quatre.

ROMA.—Lo dijón s'estrenarà l' drama en tres actes, original de D.º Amparo Archillas de Font, La patje de la cometa.

TEATRO d'ESPANYOL.—Lo dissapte debutà la companyia de senyora del Sr. Palou ab La Tempestad, la senyora es ja coneguda, la companyia y 'l descompnyo bo.

TOROS.—Una correada en que hi hagué de tot menys desgracia pe' nosaltres, per lo qual que hi foit 'l ramonim d' exposició que havia sobrat en la anterior.

Després de las goteres del gran palau de la Industria en la Exposició, ara resulta que s'ha esquarterat lo gran Arch de Triomph pujar que un plat quan parla castellà, y que serà un miracle que s'aguanti dret d'aquí al proxím dia del Morre.

De modo, que de totes las exposicions que hi haurá dins de la Idem Universal, la més grossa ja serà al entrar.

Per algo d'ihen sos patrocinadors que aqueste Exposició serà... com cap més se n'ha ja vist. Y ja veurán com aquesta no l'erran.

Allà va textualment lo dictamen que doná 'l Jurat en la qüestió de Serafina la Devota:

• La obra puede representarse, pues en ella no se ataca ni á los principios de la moral, ni al dogma, ni á la religión católica; pues lo que en ella se trata de censurar es el hipocresía, los falsos devotos, los que hacen de la religión un medio de lucro, en vez de en la pura religión; resultados que son prohibidos por la sacrosanta religión de Jesu Christo.

Ara alegeixin que 'l Jurat se componia del rector de la Universitat, tres catedratics, un diputat provincial y un advocat, tots catòlics, apostòlics y romans, y que 'l precedent escot fou pres per unanimitat, y 's comensaràn á fer càrrech de la gran planxa de las sotanas de la Junta del Hospital prohibint dita obra.

La gansa serà ara pel empresari vencedor. Que ab lo passar ja té obra per un centenar de plens.

No més que pera cantar lo trágala á la Junta hospitalaria.

Després dels 42.000 duros que per lloguer de mobles durant un mes se pagarán á Casa la Giutat, semblava que ja no podria trobar-se un mes enllà en l'art de despilfarrar los diners del comú.

Donchs no s'agarrin per aixó, que un altre gasto acaban d' acordar nosteres administradors en moteria també de llogar mobles, capàs de fer caure d' esquena al home més ben saput.

En la Exposició s' hi fa un pabelló real pera reposar de las fatigas la real familia qua inauguri ó visiti l' certamen. Donchs be; que moblar aquest pabelló, un sol saloner, se lloga en los mobles. Y quan dirian que se 'n pagá? Una friolera: QUINZE MIL DUROS.

De modo, que per lloguer de mobles de la real familia se pagarán 57.000 duros á Barcelona. ¡ Una peseta á cada barceloní vendrà á costarnos lo lloguer dels mobles!

No pensém en res més. Tanquemnos d' ulls y encomanemnos á Sant Rius y Tauler.

Ja que ell se quedarà d' aquesta feta ben diferent de nosaltres.

La Bruxi fou qui comensá 'ls tiros contra Serafina la Devota y l' únic diari no carlí de Barcelona que troba immoral la obra.

Ja ho havém dit altres vegades. Desgraciada la causa que defensa 'l periódich del afortunadamente los coches eran de tercera.

Se calcula que per la inauguració de la Exposició, y aixó que s' inaugurarà prop d' un mes y mitj després d' oberta, hi podra haver llistes, custent molt, prop d' una quarta part de las instalacions.

Ja es bastant. Instalanthi mitja dotzena de regidors, inclós l' alcalde, ja n' hi haurá prou de notabilitats. Y que vinguin las nacions estrangeras á fer nos la competencia.

Lo dilluns á dos quarts de cinch del matí y en un tren de carga, sortiren los pelegrins espanyols cap á Roma en número de cinchcents cascosos.

La hora demostra que sortiren pel escotillón á fi d' evitar modestament las demostracions que podria ferlos Barcelona, y l' marxar en tren de carga proba que 'ls convé no barrejar-se ab las personas.

Un d' tall ignorém. Si al tren los colocaren en wagons gabias. Ja que, pel 'ut, molions y pelegrins difícilment se distingieren.

Al passar lo tren de pelegrins per Porthou, un amich nostre que s' trobava en aquella estació va pendre alguns croquihs de varias fesomias peligrinescas, que 's dich que val la pena de coleccionarios pera ofeindre á son temps un ramellet á nosteres llegidors.

Pels dats que 'ns doná 'l nostre amich que 's veié passar, serà miracle que 'l papa 's pensí que alló siga una pelegrinació.

Se creura que li regalán un album de caricaturas. Ab tipsos al natural.

Las setmana passada donarem compte de la presó d' onze treballadors de Terrasá á conseqüència de la explosió d' un petardo, y de que foren posats tots en llibertat á las pocas horas, per no haver resultat res contra cap d' ells.

Donchs sembla que á alguns fabricants no deuria agradiors aixó de la llibertat als obrers, y á diu que vingueren á Barcelona á fer certes gestions, á conseqüència de las quals s' ha nomenat un jutje especial que ha anat á Terrasá, ha tornat á fer agafar la major part dels

que foren posats en llibertat, n' ha fet agafar d' altres de nous, y qui tingui pa sech que 's fassi sopas.

Si no fos per que la justícia no 'm rebotés entre cap y coll, ja faria jo alguns comentaris. Mes avuy nos toca callar. Y estich segur que 's meus lectors ja m' entenen.

Entre 'ls pelegrins que marxaren dilluns á Roma van robarse tres rellotjes.

De lo qual se 'n despres lo següent: Que 'ls pelegrins d' avuy fins gastan rellotje. Y que á pensar de trobarse cotre gent devota y en un acie piadós...

Los rellotjes no s' han acobats á trobar.

Duas perdutas venibles acobá de tindre 'l parit federal espanyol: en Joseph C. Sorni y en Pau Correa y Zorilla.

Lo primer havia defensat á La Tramontana en lo Tribunal Suprem, y 'l segon morí en la mateixa barricada, es á dir, en la redacció de La Republica, de que era director, y per la que tenia alguns processos pendents per denúncias. Dedicuem un revolt á tan distingits liberals.

Continúan que es un fàstich á Fransa las bufnadas boxlangeristas.

Y tan aficionats van mostrantse 'ls francesos á aquestos funcions, que ja 's ayneya va passant á comedia, y miracle serà que no acabi en tragedia.

Per ara ja 's contan duas ó tres dotzenas de ferits, y seguixi la broma. Quan serà que 'l poble aprendrà á tindre cordura y no fer esqueteta á ningú?

Lo fiscal del Tribunal Suprem ha dirigit una circular á sos subordinats indubintios á perseguir lo joch.

Pero distingim; no tots. Lo guberno seguixi tranquil cobrant lo barato ab la Loteria nacional.

Y no permetent competencias.

Després d' assegurar en mil tons ministerials que á Cuba no hi havia bandolers, ara resulta que s' ha declarat allí l' estat de guerra per mar del bandolerisme.

En aixó tots los govèrns son iguals. Negan lo que 's convé. Y tan lo que 'ls dona la gana.

En la Gran vis, al costat del panorama de Plewina, s' hi ha establert la gran colecció de heras de Mr. Ralnbach, que abir degué inaugurar-se, de quin acie no podem encara donar noticia per entrar aquest número en màquina abans de ferse.

En lo número proxím ne parlarem.

Havém rebut lo libre titolat Los Frailes, su origen y costumbres, per J. Canyellas y Rivas.

Qui vulgui passar un bon rato acabant de conèixe á la gent negra deshonra de la civilizació, gasti tres rals en aquest libre y 'ls donará per molt ben empleats.

LO ROMANSO DE LAS VERITATS

Clar y clar, se com lo gran y senyor.

¡ Qui 's vol un altre, senyor, no m'ets que cinch cèntims val! Hava lo calgut dos quartos al 's ha guanyat tres sous; ja volub lo economista del sistema decimon!

Se creura que li regalán un album de caricaturas. Ab tipsos al natural. Las setmana passada donarem compte de la presó d' onze treballadors de Terrasá á conseqüència de la explosió d' un petardo, y de que foren posats tots en llibertat á las pocas horas, per no haver resultat res contra cap d' ells. Donchs sembla que á alguns fabricants no deuria agradiors aixó de la llibertat als obrers, y á diu que vingueren á Barcelona á fer certes gestions, á conseqüència de las quals s' ha nomenat un jutje especial que ha anat á Terrasá, ha tornat á fer agafar la major part dels

y a casa seva cosina
casurina p'ls capellans,
va a buscar donar menys
per dir que era la bona
comançoni que se 'l creguessen
la tenebrà y la tubosa.
Lo van nomenar regidor,
després va ser diputat,
y ab la dreta que per ara
de passar per popular
a les Corres va té un discurs,
quan a les hores del cap,
que a pesar de ser dolent
com may se 'l hagi fet cap,
li dona certa importància
entre 'ls botiguers del Call
y li vaigut que 'l nomenessin
síndic de la ciutat,
que així era 'l que volia
y per' això anava n'era n'era
treballant des de l' hora
en que 's va posà l' d'atras
de progressista, signentse
tan com lo bisbe Laxar.

Ab la seva un cop sortit
va donar un cop el braç
y va dir:— La que no 'm vulguen
per fora m' han de trogar;
qui no li agrada que ho deixi,
y ja pot posar aquí dalt
que 'l que es lo 'l eniego a dita
y a ningú s'li escudat.—
Aquí fou lo seu programa
y 'l complet de cap a cap,
perquè no se 'l contradigué
y per fugir d' entranhos
se va fe' un ajuntament
votat pels municipals,
de quatre anys de pallo,
que ningú no 'n cinga cap,
que a tot 'l d'atras s'enten
y li van atipolar d'atras
com un rematit d' novelles
segues al seu rahed.
Tan té perquè 'l alabin
periodicals ben pagats,
y paga a gent que fa versos,
y paga per tres pèlans,
per jofins y jofinets,
per coses de belles arts,
y cera per luminarias,
cera per la Calceidà,
per la Mercè, per Balthem,
per sant Pere y per sant Pau;
y sobre son motiu de compra
de fondes y restaurant,
y a cada punt a Madrid
un meso a pasjar,
no anant may a fer res
que dongi cap resultat,
ab sans comptar que esgrifera
y 'l marge fan unar blancu
tot això y molt més que 's calla,
puig fora no acabar may,
sempre negat del comú
perquè ell no beuora ni un raí.
¡Que hi farém si es d' aquest mode
y no se 'n pot d'avesar!
Cada dematí sense falta
me 'l deixen ben refresc
(ep, de la cara s'entén,
y patilles d'ocantón);
no més gasia celars negres
barret de copa, casà clar,
y d' aquells que un pot miraschí
fentos servit de moralí,
per tot dia y per tot capore
may se 'l toca del seu cap;
dorm ab camisa plaxala
y per suposat ab lo frac.
Hi jansen a int això
una figura hasta allà
una portona molt grave,
les caxas de pe'ls raí,
y unes patilles famosas
com pocs se n' han vist may,
que perquè no se 'l esbullia
y 'l pel no quodi erissat
las caxas dintre l'undes
quan la de particular...
bé, quan ex a casa seva
y no té ningú al davant,
D' aquest mode y damanera
y ab un senyor que li escu
sempre apunt de cerimonia
a tot hora 'l trobarà.
May no 'l falta un discurs
per poder sortir del país,
los senyors fa anar en doyma,
parla, parla sans compag
y ningú sap lo que ha dit
per més que carabons un quart.
D' atrevit y empenedat
no se 'l 'n pot negar pas,
n' es més que ningú conatol
y no fugueis may.
tan se conyé som al no
fa la seva voluntat,
seu de demanar consell
ni fer cas del que diran.
No obstant de la gent que paga
de tots los gremis y coses
perquè diguin que es un sabí
y 'l millor consellé en cap,
ab honrada per vendre
y mala fe per comprar,
no se n' ha de sentir pocs
sobra si fa si no fe,
vamos, amb l'icha y enredos
que al secretos doyma fea.
Un per mosera, verbigueta,
allà dels entaragats...
se 'n van remenar de duras...
y 'l diner, prou que se sap,

fe com l' obí, qui 's remena
los dies se 'n unta, casà clar...
Y 'l que 's fa ara, senyors,
lo que era 's porta entre mans...
puna Exposició de versos
vaja, se, internacional
com a Filadelfia, a Londres,
a Viena, Paris y en casà...
Be prou que se han dit y missa,
gent que ex goria y que formalí,
que a Barcelona en radical
d' aquest mode posava
ell ni menos me 'l escucha
y 'l projecte tira a vot,
y no fehan p'ntegies,
que pel comú son pagats,
que en cambi de lo que menja
a m' 'l li pagon dinars,
y quan es lo hora d'el brindis
s'hi desfogan sans empag,
y fan discursos de bromes
volent passin per formalí;
me li d'ishen Escalfor,
Clarís, Bolmas, Pura y Graa,
Jaume lo Comag de idor
y d' infalible 'l d'atras
no li donan, per la por
que 's fa 'l bisbe Costan.
Ja poden contar que fentse
la Exposició Universal,
se 'n correa de diner,
si n' hi haucan de dita unta
y vagi rodant la balla
y sempre amunt y endavant,
y pel gust de que tingui
ab personajes estranya
si a venir se determinan
(no se 'n determinan)
nuestro alcalde y benemérit,
Barcelona affilia 's la rata,
quedant sense de butxaca,
y sans pendre ni mitj quart
engrandir fentse l' hospici
a truch de que hi fem anar
després d' a poests bullanga
homos, dimes, ricas y grans,
mes los qu' hanc noscat a d'atras
del terme municipal...
y que viva 'l benemérit,
viva 'l conceller en cap
l' home que se sap entendre,
que començant d' escola,
sent reis de sagrada,
fentse s'ells ab capellans,
son primario la ciutava
d'atras lo de lliberal...
¡Que 'n vol un altre, senyor!
ja m' han sentit explicar,
donschs del escrit no n' hi die
la meitat de la meya.
Qui vulga ben entera sen,
ab cinch centims s'ent del pas;
es romanen de primera
y d' aquells que perlon clarí
¡a vista feis y miraclos
d' un benemérit, be val
que m' 'n paguin dos quartel
per a lo més abundant.
(Un axelot per cinch centims,
diguin que 'l compra de french)

Museo de Artes y Oficios

Una escena que res tingué de piadosa passà
un dia de la setmana passada al carrer d' en
Gignás.

Fou lo cas que dos subjectes sortiren desafiats
d' una taberna pera fer pinyas al mitj del
carrer, y passant un drapayre que portava un
sanctristo a las mans, s'hi posà per entremit,
descompartintlos a cops de sanctristo fins que
lo pobret se leu en deu mil bocins per las es-
quenas dels dos rivals.

Quan aquestos s' adonaren que 's havian
descompartit a cops de Deu, se clavaren a riure
y entraren altre cop a la taberna convidant al
drapayre y deixantse de més barallas.

¡Lo miraclo no veíat!
Donschs se demostrava ben clar:
cap dels gres se cau causer
per intercessió de Deu.

Resulta que a Rio-Tinto 's més acérrims de-
fensors de la Companyia explotadora de las cé-
lebres minas son los capellans, y fins s' assegura
que un envosatn ha fet enterrar criaturas de
omagatous després de la vergonyosa jornada
de las matansas d' aquells pacífichs obrers.
En tot lo dolent sempre s' hi troban sacer-
dots.

Lo rector de Cardenyadijo (Burgos) ha pub-
licat un folleto lo següent títol: *Necesad
de las bolvas de oro del papa, de la fórmula del*

matrimonio civil español y del celibato obli-
gato.

Firma de LA TRAMONTANA: Aprobat.

A Marchante han robat la iglesia.
Si la Previdencia, que tot ho pot, no mira
més be per casa seva, no seré jo qui m' hi en-
caparri.

La escena a la catedral de Segorbe.
Hi ha solemne funció d' iglesia, y 's gori-
goris omplan l' espay fins arribar a la porteria
del cel.

Lo que 's tindrien entre ells alguns propie-
tatis d' aquelles místicas veus de nas, ells s' ho
sabrian. Lo cas fou que en mitj del gori-gori
s' aixeca enfutisimat mossag Be-iran y deposita
un magatzem de cops de puny a la reverendis-
ma fesomia d' un canonge d'ibent que s' embra-
tava en cinch, en deu y en deu dotzenas de
deus.

Quadro piados d' escandol.
Reprén a mossen Bertran lo capitá Menaya
de la colla, y 's furiós reverent agafa pel genoyt
a son jefe. Aquest, que no li deu semblar prou
be elló de parar l' altra galta quan se reb bofe-
tada, y portant un feix de claus a las mans, las
hi tira ab furià a la cara, deixantli espallida
al reverent Bertran la barraca del gori-gori y
tota la fesomia ab més goteras que 'l palau de
la Industria de la Exposició.

La catedral se convertí en un mercat de Cal-
laf, y fins se diu que 'l bisbe 's posà malalt del
sentiment.

Si no 's posa bossal a certes reverencias,
aviat lo mon estarà perdut y semblarà una casa
de fieras.

Es a dir, una iglesia molt gran.
A estil de catedral de Segorbe.

Lo rector de Zangonitz, poble de la provin-
cia de Viscaya, tenia una majordona jove y ab
un bon paler de cara.

Quinas relacions tindria ab lo reverent poden
suposarse, tenint en compte que tractant de ca-
sarse la xicota l' envosatn se posà let una furia.

Y succeí que pocschs dies després la majordona
desaparegué del poble, sens que 'l rector
sapigués donar prou bonas rahons sobre 'l punt
abert era.

Y com comensés un xiu xiu ben poch favo-
rable al reverent, aquest desaparegué luego
sens més ni més.

Prenent preporcions las sospitas contra lo
envosatn, la justicia prengué cartas en l' as-
sumpto, y després de varias diligencias va tro-
barse 'l cadavre de la majordona enterrat a la
sagrística, resultat de la autopsia que estava en
estat interessant.

Lo reverent en tant havia intentat fugir a
França. Mes la Guardia civil li posà mà en la
mateixa frontera, y 'l perdona pecats, ja jeu a
la gariola en espera del premi que li correspon-
gui per enviar majordonas columnarias al cel.

Meditem sobre 'la Panxampias y S. camante-
cas que resultan de la classe de reverencias a
consequencia del celibit que tant alaban com
no compleixen.

XARADA
Si és algun cop duplas dius primera,
ex una lletra dos no gona estranya;
qui 's dona 'l tres teners molt se veners,
y per passar millor la primavera,
ceda any març a total, cuata d' Espanya.
NOTA DE CAPELLANO.

SOLUCIONS
A LAS CANTINAS DEL NÚMERO PASADO
XARADA.— De vagant.
TRES DE VITANA.— Salomon, Lailis, Montaner.
GERMANIA.— Qui es rich no es gran.

LA CORRESPONDENCIA AL DIRECTOR
Barcelona.— Triangula LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 8

LA REVOLUCIÓ
poema en tres cantos